

Učebné osnovy

Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	siedmy
Škola	Základná škola, Školská ul.č.9, Lovinobaňa
Názov ŠkVP	Vzdelanie pre všetkých
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	slovenský

▣ Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia. Základnými prostriedkami sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebauvedomovanie, sebauvedomovanie a sebauvedomovanie, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

Hlavným zámerom hudobnej výchovy:

Je optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytí. Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre. Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba

ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie. Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržiujeme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

□ **Ciele vyučovacieho predmetu:**

- Rozvíjať chuť učiť sa
- Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- Uplatňovať svoje vedomosti pri vnímaní umeleckých diel
- Spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela
- Uvedomiť si svoju národnú identitu na základe hudobných diel v kontexte s európskou hudobnou kultúrou
- Vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa i iných národov
- Analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná a literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk)
- Schopnosť spolupracovať
- Dokázať správne realizovať hudobné prejavy a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností
- Dokázať prekonať svoj egocentrizmus prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela
- Získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje
- Slovné, výtvarné a pohybové vyjadriť svoje estetické zážitky na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb

□ **Výchovné a vzdelávacie stratégie**

Kľúčové kompetencie	Výchovné a vzdelávacie stratégie	Výkonový štandard žiaka v 7.ročníku
1. Vokálno-intonáčnej činnosti	Spievať na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využívať získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti. Intonovať v tonálnom durovom rade (c1 - c2) na solmizačné slabiky s využitím ďalších pomocných prostriedkov vokálne intonácie. Intonovať v diatonických melodických útvaroch durového a molového tónorodu na solmizačné slabiky, Orientovať sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov. Dokázať posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých.	Zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych slovenských ľudových piesní.

<p>2. Inštrumentálne činnosti</p>	<p>Dokázať realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby. Rytmizácia jednoduchých inštrumentálnych sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch v dvoj -, troj -, štvordobom takte, vrátane synkopy, bodkovaného rytmu. Hranie jednoduchých sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch s využitím predohry, dohry, medzihry.</p>	<p>Vedieť sprevádzať, vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára.</p>
<p>3. Hudobno-pohybové činnosti</p>	<p>Správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne alebo skladby. Realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie. Pohybové stvárnenie zmien tempa, rytmu, dynamiky. Taktovanie piesní v 2/4, 3/4 a 4/4 takte.</p>	<p>Vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby. Taktovať pri niektorých piesňach. Rozpoznať niektoré tance rôznych štýlových období a žánrov.</p>

<p>4. Percepčné činnosti</p>	<p>Orientovať sa v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby. Sluchovo rozlíšiť hudobné nástroje v orchestri. Dokázať zaradiť a charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru, postrehnúť výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby. Dokázať verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami. Charakterizovať základné črty daných slohových období na základe počúvaných skladieb - hudba na starších čias /stredovek, barok, klasicizmus, romantizmus/, hudba 20. storočia. Charakterizovať základné typy džezovej a populárnej hudby na základe počúvaných skladieb.</p>	<p>Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 6 hudobných skladieb a ich autorov.</p>
<p>5. Hudobno-dramatické činnosti</p>	<p>Integrovať a komplexne využívať vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu. Získať schopnosť empatického a asertívneho správania sa.</p>	<p>Rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno-dramatického príbehu.</p>

□ **Stratégie vyučovania:**

Názov tematického celku	Stratégie výučby Metódy	Stratégie výučby Postupy	Formy práce
<i>Hudobné prechádzky storočiami</i>	Rozprávanie Rozhovor Demonštračná metóda Prakticko-aplikačné metódy Priama skúsenosť so znejúcou hudbou Projektové metódy Skupinová práca Získavanie informácií Výklad	Rôznorodosť doplnkovej literatúry Využitie vhodných didaktických pomôcok Hudobná skladba Získavanie a triedenie informácií	Diskusia Práca s doplnkovou literatúrou a internetom Beseda Demonštrácia názorných pomôcok Hudobná hra Práca s hudobnou skladbou Analýza hudobného diela Skupinová práca Práca vo dvojiciach
<i>Pestrá paleta populárnej hudby</i>	Rozprávanie Rozhovor Demonštračná metóda Priama skúsenosť so znejúcou hudbou Imitačná metóda	Využitie vhodných didaktických pomôcok Hudobná skladba Improvizácia Samostatné štúdium	Hudobná hra Práca s hudobnou skladbou Beseda Samostatná práca s knihou Tvorba projektu
<i>Hudba na pomedzí</i>	Prakticko-aplikačné metódy Priama skúsenosť so znejúcou hudbou Demonštračná metóda Rozprávanie Rozhovor	Rôznorodosť doplnkovej literatúry Získavanie a triedenie informácií	Hudobná hra Práca s hudobnou skladbou Analýza hudobného diela

□ **Učebné zdroje:**

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálové výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Hudobné prechádzky storočiami</i>	Encyklopédie	Orffov hudobný inštrumentál CD prehrávač	Učebnica 9.roč./nové vydanie/	Internet
<i>Pestrá paleta populárnej hudby</i>	Encyklopédie	CD prehrávač Orffov hudobný inštrumentál	Učebnica 9.roč./nové vydanie/	Internet
<i>Hudba na pomedzí</i>	Encyklopédie	CD prehrávač Orffov hudobný inštrumentál	Učebnica 9.roč./nové vydanie/	Internet

Pre vyučovanie hudobnej výchovy budú používané učebnice a učebné pomôcky schválené a odporúčané MŠ SR, prezentované a odporúčané v Pedagogicko – organizačných pokynoch MŠ SR na príslušný školský rok.

Pre vyučovanie budú použité pracovné listy vypracované učiteľmi v zmysle didaktických zásad. Demonštračné pomôcky a IKT budú využívané podľa možností školy.

Z dôvodu absencie nových učebníc totožných s novou školskou reformou budeme postupovať podľa učebnice hudobnej výchovy pre 7., 8., a hlavne pre 9.ročník ZŠ.

Langsteinová, E.,Felix, B.: Hudobná výchova pre 7. ročník základných škôl. Bratislava: SPN

Langsteinová, E.,Felix, B.: Hudobná výchova pre 8. ročník základných škôl. Bratislava: SPN

Langsteinová, E.,Felix, B.: Hudobná výchova pre 9. ročník základných škôl. Bratislava: SPN

CD určené na počúvanie a inštrumentácie piesní:

Jano Pavelčák deťom 8. ročník – 1. časť - skladby na počúvanie

Jano Pavelčák deťom 8. ročník – 2. časť - skladby na počúvanie

Jano Pavelčák deťom 8. ročník – 3. časť – skladby na počúvanie

Jano Pavelčák deťom 9. ročník – 1. časť - inštrumentácia piesní

Jano Pavelčák deťom 9. ročník – 2. časť - skladby na počúvanie

Jano Pavelčák deťom 9. ročník – 3. časť - skladby na počúvanie

Počúvanie hudby pre 9. Ročník ZŠ: Hudba XX. Storočia CD1, CD2

Hudobná výchova- stupnice: nástenná tabuľa

Prierezové témy

Multikultúrna výchova sa prelína všetkými vyučovacími hodinami. Ide o poznávanie iných kultúr prostredníctvom hudobného umenia. Žiaci sa oboznamujú s jednotlivými hudobnými skladateľmi, virtuóznymi, či priekopníkmi hudby rôznych národov v rôznom historickom ponímaní. Hudobné umenie je súčasťou kultúry každého národa. Uplatňovaná bude vo všetkých tematických celkoch. Napríklad v téme Hudobné zábavné divadlo - muzikál, kde žiaci poznávajú americkú kultúru prostredníctvom muzikálu.

Mediálna výchova bude uplatňovaná najviac v tematickom celku: **Pestrá paleta populárnej hudby**, hudba k filmom, hudba na internete, hity a podobne. Deti sa správne naučia orientovať v oblasti médií. Učia sa správne využívať internet, používať časopisy vhodné pre mládež pri vypracovaní projektu.

Hodnotenie predmetu

Hudobná výchova v 7. ročníku je klasifikovaná na základe Metodických pokynov č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Bude hodnotený priebežne, bude používané sumatívne aj formatívne hodnotenie žiaka. Predmet hudobná výchova je klasifikovaný na vysvedčení známkami. Prospech žiakov sa klasifikuje nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný. Pri hodnotení uplatňuje učiteľ voči žiakom primeranú náročnosť, pričom zohľadňuje ich individuálne osobitosti. Cieľom je dôraz na nonkognitívnu zložku výchovno – vzdelávacieho procesu s dôrazom na sebauvedomovanie, sebvýchovu a sebareflexiu osobnosti žiaka a kultivovanie jeho citu, porozumenia a solidarity pre ochranu prírody i kultúrnych hodnôt. Dôležitou súčasťou je utváranie vlastných postojov prostredníctvom rozmanitých činností.

Obsah vzdelávania

1. Temat. celok – Hudobné prechádzky storočiami /cca 10 hod./:

Návraty do minulosti /cca 3 hod./uč. pre 9. roč. str. 8-16/:

- Prvý návrat – 1 hod.
- Druhý návrat – 1 hod.
- Tretí návrat – 1 hod.

Od hud. atómov cez módy,... /uč. pre 9. roč. str. 23-27/ /cca 1-2 hod./

Hudobníci rôznych dôb /cca 1 hod./

Hudobné nástroje rôznych dôb /cca 1 hod./

Zakladatelia modernej slov. hudby /uč. pre 9. roč. str. 32 – 35/ /cca 1-2 hod./

Galéria hud. skladateľov /uč. pre 9, roč. str. 36-39/ /cca 2-3 hod./

Kognitívne ciele:

Získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Nadobudnúť schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hud. diela a hud. prejavy vlastného národa a iných národov rôznych období. Nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobne diela a hudobne prejavy vlastného národa, iných národov a etník,

Afektívne ciele:

Prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu svoj egocentrizmus a do istej miery sa stotožniť s autormi týchto diel (empatia), no zachovať si svoje vlastné názory a postoje (asertivita). Vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe.

Psychomotorické ciele:

Žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hud. prejavy (vokálne, inštrum., pohybové). Na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení vlastných myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

2. Temat. celok – Pestrá paleta populárnej hudby /cca 15 hod./

- uč. pre 9.roč. str. 45- 67

Kognitívne ciele:

Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti.

Afektívne ciele:

Dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe, vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v živote.

Psychomotorické ciele:

Správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové). V intonačnej a sluchovej výchove získať zručnosti a vedieť ich využiť pri svojich hud. činnostiach. Na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení vlastných myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

3. Temat. celok – Hudba na pomedzí /cca 6 hod./

- uč. pre 9.roč. str. 68 - 75

Kognitívne ciele:

Získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie hudbou v rôznych štýlových obdobiach a získané vedomosti, poznatky a percepčné zručnosti využívať pri elem. hud. tvorení a porovnávaní hudby v minulosti a v súčasnosti. Prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami.

Afektívne ciele:

Dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe, vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v živote. Spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce. Vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele:

Správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové). V intonačnej a sluchovej výchove získať zručnosti a vedieť ich využiť pri svojich hud. činnostiach. Na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení vlastných myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

zvyšné 2 hodiny možno využiť:

- úvodná hodina v septembri – opakovanie piesní, speváckych návykov apod. /1 hod/
- vianočné koledy a zvyky v decembri /1 hod/
- Zahrajme si divadlo /9.roč., s. 76-77/